

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 73 87
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:

Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/96/12.13.4/455	20 februari 1996

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 9/96)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst,

mr I.C.F. Knapp
Brigade-generaal

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/96/12.13.4/455 d.d. 20 februari 1996

AAN:

Ministerie van Algemene Zaken
t.a.v. Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. Dhr. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 318 8004

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST/CO
Afdeling Inlichtingen

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

09/96

(Afgesloten 201200A FEB 1996)

Conclusie/voorzicht

Hoewel in Rome het akkoord van Dayton formeel is bevestigd, zijn de tegenstellingen tussen de conflictpartijen niet opgelost. Nieuwe wrijvingen zijn derhalve te verwachten. De Bosnische Serviërs blijven streven naar afscheiding van Bosnië-Herzegovina.

De ontdekking van een opleidingscentrum voor terroristen wijst op betrokkenheid van zowel de Bosnische als de Iraanse regering.

De Bosnisch-Servische politieke leiding lijkt succes te hebben in haar streven de invloed van "Pale" in west-Bosnië te vergroten.

De Servische president Milosevic wil president van "Joegoslavië" worden, maar ondervindt tegenstand van Montenegrijnse zijde. Er zijn aanwijzingen dat hij een beperkte autonomie voor Kosovo wil herstellen, maar niet voldoende om aan de Albanese verlangens te voldoen.

Bosnië-Herzegovina

De presidenten van Servië, Kroatië en Bosnië-Herzegovina (Milosevic, Tudjman, Izetbegovic) zijn het afgelopen weekeinde bijeen geweest in Rome om onder auspiciën van EU-voorzitter Italië en de Amerikaanse afgezant Holbrooke de problemen met betrekking tot de uitvoering van het Dayton-akkoord te bespreken. Zij zijn overeengekomen de bestuurlijke integratie van de steden Sarajevo en Mostar nog deze week te realiseren. Ook zijn er procedures afgesproken met betrekking tot de arrestatie van vermeende oorlogsmisdadigers; zo zullen alle partijen aan het Internationale Tribunaal lijsten van verdachten overhandigen en zullen alleen personen die in staat van beschuldiging zijn gesteld, mogen worden gearresteerd. De Bosnische Serviërs, die door premier Kasagic in Rome waren vertegenwoordigd, hebben toegezegd de contacten met IFOR, die waren onderbroken na de arrestatie door de Moslims van de Bosnisch-Servische generaal Djukic op verdenking van oorlogsmisdaden, te herstellen.

Zoals bekend maakten de Bosnische Serviërs bezwaar tegen het herstel van het Bosnische gezag over Sarajevo en verzetten de Kroaten zich tegen bestuurlijke en etnische integratie in Mostar, in beide

gevalen uit vrees voor dominantie door Moslims. Laatstgenoemde wrijvingen ondermijnden de samenwerking in het kader van de Moslim-Kroatische Federatie. Bovendien bleken de verwickelingen rond de arrestatie van Djukic het vredesproces te compliceren. Deze problemen zijn met de genoemde afspraken in ieder geval op papier uit de weg geruimd. Dit houdt verband met de zware diplomatieke druk die de afgelopen dagen is uitgeoefend op de conflictpartijen. De fundamentele onderlinge tegenstellingen die aan deze problemen ten grondslag lagen, zijn echter niet opgeheven. Zo zullen de Kroaten hun streven naar een Groot-Kroatië, met inbegrip van west-Mostar, niet opgeven en zich terughoudend blijven opstellen ten aanzien van de samenwerking met de Moslims in Federatieverband. De Serviërs van hun kant zullen de samenwerking met de andere etnische groeperingen tot een minimum blijven beperken om een latere aansluiting bij "Joegoslavië" niet te doorkruisen. Tegen deze achtergrond wordt er vooralsnog van uitgegaan dat wrijvingen als de bovengenoemde zich ook in de toekomst zullen blijven voordoen, al zullen de conflictpartijen willen vermijden verantwoordelijk te worden gesteld voor stagnatie in het vredesproces.

Opmerkelijk is overigens het feit dat de Bosnische Serviërs een eigen delegatie hadden afgevaardigd naar de besprekingen in Rome. Bij de onderhandelingen in Dayton stond de Servische delegatie onder leiding van Milosevic. De aanwezigheid van Kasagic in Rome was echter van essentieel belang na het verbreken van de contacten tussen de RS en IFOR. Met die stap hebben de Bosnische Serviërs weten te bewerkstelligen dat zij tijdens het Rome-overleg als afzonderlijke gesprekspartner werden beschouwd. Daardoor zullen zij "Rome" mogelijk toch als een diplomatiek succes zien, ondanks de concessies die zij, in ieder geval op papier, met name ten aanzien van Sarajevo, hebben gedaan.

Bij Fojnica (oost-Bosnië) is vorige week door IFOR-eenheden een basis ontmanteld waar klaarblijkelijk Moslim-mannen werden opgeleid voor terroristische aanslagen op IFOR- en Bosnisch-Servische doelen. In het kamp was een aantal Iraanse instructeurs aanwezig, waaronder één met diplomatieke status. Het kamp betrof een voormalig opleidingsinstituut voor speciale eenheden van de Bosnische regeringsstrijdkrachten. Deze melding onderstreept eerdere indicaties dat de Bosnische strijdkrachten (evenals overigens de andere conflictpartijen) ondanks "Dayton" nog steeds door buitenlandse militairen worden bijgestaan. Het feit dat het betreffende gebouw eigendom was van het Bosnische ministerie van Binnenlandse Zaken, alsmede de diplomatieke status van één der instructeurs, duiden erop dat de regeringen van Bosnië-Herzegovina en Iran direct betrokken waren bij de in dit kamp gegeven opleidingen. Deze melding geeft aan dat de Bosnische regering rekening blijft houden met confrontaties met zowel de Bosnische Serviërs als IFOR. Een besluit om tot terroristische acties over te gaan zal in hoge mate afhankelijk zijn van de vraag of dergelijke aanslagen op een gegeven moment politiek opportuun worden geacht. In ieder geval zal de Bosnisch-Servische propaganda de IFOR-ontdekking gebruiken om het wantrouwen jegens de Moslims verder aan te wakkeren.

Het Bosnische parlement heeft een wet aangenomen die amnestie afkondigt voor alle militairen die sinds 1992 hebben deelgenomen aan de Bosnische burgeroorlog, derhalve met inbegrip van leden van de Bosnisch-Servische strijdkrachten (VRS). Uitzonderingen worden echter gemaakt voor Bosniërs die later de wapens hebben opgenomen tegen de Bosnische regeringsstrijdkrachten (ABiH) of staatsgeheimen hebben laten uitlekken, alsmede voor alle verdachten van oorlogsmisdaden. De betreffende

[REDACTED]

maatregel dient kennelijk om te onderstrepen dat de Bosnische regering bereid blijft tot etnische verzoening als basis voor herstel van de multi-etnische samenleving. Zij is in overeenstemming met eerdere Bosnische uitlatingen dat Bosnische Serviërs die zich niet aan oorlogsmisdaden schuldig hebben gemaakt, niets te vrezen hebben. De aangenomen wetsbepalingen zijn niet eenduidig en geven de Bosnische regering aanzienlijke speelruimte. Daarom wordt betwijfeld of vele Bosnische Serviërs zich als gevolg van deze wet méér bereid zullen tonen tot samenwerking met de andere bevolkingsgroepen.

De voorzitter van het Bosnisch-Servische parlement, Krajisnik, heeft in een recent interview gesteld dat "de republiek Bosnië-Herzegovina niet bestaat". Hij onderstreepte dat de RS slechts een geschikt tijdstip afwacht om zich af te scheiden van Bosnië-Herzegovina. Ook de president van de RS, Karadzic, heeft onlangs nog verklaard dat zijn streven erop gericht blijft de "hoge mate van Servische onafhankelijkheid" verder te vergroten en dat hij zich, in tegenstelling tot veel andere partijen, zal blijven verzetten tegen "herintegratie" in Bosnië-Herzegovina. Beide uitspraken onderstrepen dat de afscheiding van Bosnië-Herzegovina het einddoel van de huidige Bosnisch-Servische leiding blijft. Dit bevestigt eerdere vermoedens dat de Bosnische Serviërs hopen het vredesproces te (doen) traineren tot het moment dat IFOR het land verlaat, om vervolgens nieuwe stappen te doen in de richting van aansluiting bij "Joegoslavië". Om die reden wordt aangenomen dat de Bosnische Serviërs hun deelname aan de centrale Bosnische instellingen tot een minimum zullen blijven beperken en in ieder geval iedere maatregel zullen willen doorkruisen die de inter-etnische samenwerking moet bevorderen.

[REDACTED] meldt dat onlangs de burgemeesters van twee steden in het "Servische" deel van Bosnië-Herzegovina (te weten Prijedor en Bosanski Novi) zijn vervangen. Beiden zouden volgens [REDACTED] bekend staan om hun gematigde politieke opvattingen. Eén van hen heeft bij zijn afscheid uiting gegeven aan vrees dat zijn opvolger een meer nationalistische koers zal volgen en dat verdeeldheid tussen "Pale" en "Banja Luka" het aanzien van de RS zal schaden. Inmiddels is uit [REDACTED] gemeld dat een poging van Karadzic om ook de burgemeester van Banja Luka te vervangen door een meer radicale functionaris, vooralsnog zijn mislukt. De drie genoemde steden zijn de belangrijkste steden in het "Servische" deel van west-Bosnië. De benoemingen van nieuwe, minder gematigde burgemeesters in deze steden zijn een poging van Karadzic om zijn invloed te vergroten. Zoals bekend bestaat er onvrede in Banja Luka en omgeving over het feit dat de politiek van de RS wordt gedomineerd door Serviërs uit oost-Bosnië. Milosevic probeert in zijn huidige machtsstrijd met Karadzic daarop in te spelen. De indruk bestaat dat de Serviërs uit "Banja Luka" méér dan de oost-Bosniërs bereid zijn de mogelijkheden tot samenwerking met de andere bevolkingsgroepen in Bosnië-Herzegovina te onderzoeken. De benoeming van nieuwe, radicalere machthebbers kan initiatieven in die richting bemoeilijken. De strijd om het burgemeesterschap van Banja Luka is een belangrijke graadmeter voor de invloed van Karadzic c.s. in de RS.

Servië/Montenegro

Onlangs is bekend geworden dat een officier van de "Joegoslavische" strijdkrachten die door het Internationale Tribunaal in staat van beschuldiging is gesteld wegens oorlogsmisdaden, gepromoveerd is tot kolonel en tewerk is gesteld in de "Joegoslavische" hoofdstad Belgrado. De betreffende militair

voerde in 1991 het commando over een eenheid van het toenmalige Joegoslavische Volksleger die in Vukovar (oost-Slavonië) verantwoordelijk was voor de moord op honderden Kroatische burgers en militairen in een ziekenhuis. Hoewel misdaden die niet in Bosnië-Herzegovina zijn gepleegd formeel buiten het Dayton-akkoord vallen, staat de betreffende promotie haaks op de geest van Dayton. Met deze promotie onderstreept "Joegoslavië" het gezag van het Internationaal Tribunaal niet te erkennen. Overigens heeft ook de Kroatische regering vorig jaar een Bosnische Kroaat die door het Tribunaal is beschuldigd, een functie gegeven in het Kroatische ministerie van Defensie.

De promotie van een militair die verantwoordelijk is voor de moord op Kroatische verdedigers van Vukovar zal door de Kroatische regering als een ernstige provocatie worden beschouwd. Met name de meer extreem-nationalisten in Kroatië zullen de bevordering aangrijpen voor hernieuwde pleidooien om oost-Slavonië gewapenderhand onder Kroatische controle te brengen. Tegen die achtergrond kan het incident de Servisch-Kroatische pogingen om een normalisering van de betrekkingen tot stand te brengen compliceren.

Er zijn nieuwe aanwijzingen dat Milosevic op korte termijn de "Joegoslavische" Grondwet wil veranderen. Daarbij ondervindt hij tegenstand van Montenegrijnse zijde. Om die reden zou hij overwegen het ambt van federaal premier op zich te nemen om deze weerstand te overwinnen. Milosevic's tweede ambtstermijn als president van Servië verloopt dit jaar en de Servische wet staat een derde termijn niet toe. Om die reden hoopt Milosevic president van "Joegoslavië" te worden; de genoemde Grondwetswijziging zou met name bedoeld zijn om dit ambt, dat momenteel vrijwel uitsluitend ceremonieel is, een grotere inhoud te geven. Montenegro voert echter reeds lange tijd campagne tegen het overhevelen van taken en bevoegdheden van de deelrepublieken (Servië en Montenegro) naar het centrale niveau, omdat dit, gelet op het verschil in grootte en bevolkingsaantal van de twee deelstaten zou neerkomen op een verdere groei van de Servische invloed in "Joegoslavië". Het ambt van federaal premier, bekleed door een functionaris met zoveel invloed als Milosevic, biedt voldoende mogelijkheden om de Montenegrijnse weerstand te overwinnen en de door hem gewenste Grondwetswijzigingen door te voeren. Dit zal echter de betrekkingen tussen Servië en Montenegro, die de afgelopen maanden reeds tekenen van spanning vertoonden, niet ten goede komen.

Overigens zijn er aanwijzingen dat in het kader van bovengenoemde Grondwetswijziging een beperkt herstel van de autonome status van Kosovo wordt overwogen. Daarmee zou het Servische bewind tegemoet komen aan de kritiek van zowel de Albanese meerderheid in die provincie als de internationale gemeenschap op de repressie in Kosovo. Het is echter uitgesloten dat Servië de controle over Kosovo volledig opgeeft en de weg vrij zal maken voor een volledig herstel van de autonomie die in 1989 onder auspiciën van Milosevic zelf is opgeheven. Een beperkte autonomie zal niet aan de wensen van de Kosovo-Albanen voldoen.